

gøringen i børnehaverne og vuggestuerne er i orden. Det drejer sig også om hjælp til vanskeligt stillede børn, herunder ventelisterne til de børnepsykiatriske afdelinger. Det drejer sig om folkeskoleområdet, hvor edb-undervisningen skal opprioriteres.

Når vi ser på udenrigspolitikken, synes jeg, at der var tale om en forholdsvis tynd åbningstale, ikke mindst bemærkningerne om Mellemøsten var skuffende. Som bekendt skete der jo i går aftes et reelt sammenbrud af forhandlingerne i Washington, og det er altså nødvendigt at kritisere den israelske regering langt kraftigere. Topmødet hos Bill Clinton var en fiasko, fordi den israelske regering ikke vil leve op til helt elementære dele af fredsaftalen i Mellemøsten. Der må gives en klar melding også fra Danmark, hvor vi tager afstand fra den helt uacceptable israelske politik.

Der er sket et sammenbrud i fredsprocessen, og skylden ligger entydigt hos den nye, konservative israelske regering. Bosættelsespolitikken på Vestbredden er og bliver en skandale. De israelske provokationer kan ingen leve med. Det må siges klart, også af den danske regering. Jeg håber, at det kan ske her i dag.

Man vil som altid se SF i arbejdstøjet i den kommende folketingssamling. Vi er helt klar over, at regeringen er sammensat på en måde, så den pr. instinkt orienterer sig mod højre. Men hvis den vælger at gå til højre, skal den også vide, at det ikke skyldes, at der ikke findes muligheder til venstre, for det er der. Der er muligheder til venstre, hvis regeringen vil, og vi vil udnytte dem maksimalt. Vi vil tage en række initiativer i velfærdsdebatten. I forlængelse af debatten om efterlønnen vil vi fremlægge en sammenhængende politik for det, vi kalder den tredje alder. Efterlønnen skal være et velfærds-gode, men den må samtidig sammenkædes med mere fleksible tilbagetrækningsmuligheder, herunder en ordentlig delefterløn.

Vi vil fremsætte forslag om borgernes rettigheder. Vi finder det vigtigt, at vi her i Folketinget formulerer en række rettigheder ud fra den tankegang, at det er borgerne og ikke systemet, vi skal tage udgangspunkt i i debatten vedrørende den offentlige sektor.

Vi vil tage initiativ på forbrugerområdet, hvor vi vil sætte fokus på både mad, ernæring og det forhold, at forbrugerne i dag handler langt mere politisk. Det er et spørgsmål om økologi, men så sandelig også om kultur.

Vi vil gå ind i debatten på det socialpolitiske område om den nye bistandslov. Vi er enige i formuleringen om, at selv det svageste menneske kan få et værdigt liv, men der var forbausende få ambitioner herom i åbningstalen.

Vi vil ikke mindst tage den grønne dimension op på alle politiske områder. Den grønne dagsorden er meget svagt behandlet i åbningstalen. Man skal virkelig lede med lup, hvis den skal findes, og selv det hjælper ikke. Vi må tage miljø og økologi alvorligt. Vi er nødt til at sammen-tænke velfærdsdebatten med det faktum, at vi ikke kan lukke øjnene for de enorme miljømæssige problemer, vi er konfronteret med. Grøn omstilling af produktion og forbrug vil være en nødvendighed, en forudsætning for velfærdsdebatten.

Regeringen fører sin politik på nogle helt traditionelle økonomiske vækstforudsætninger. Vækst er en forudsætning for velfærd, siger regeringen. Jamen hvad nu, når der er økologiske grænser for den økonomiske vækst? Hvad nu når naturen ikke kan bære mere? Kan vi så fortsat have velfærd? Det kan vi, men det forudsætter, at vi begynder at tænke anderledes, f.eks. at tid er et velfærdskrav, et krav, der har værdi i sig selv – tid til andet end lønarbejde, tid til børnene, tid til vennerne, tid til familien – og at vi i velfærdsdebatten må foretage nogle prioriteringer og satse på mere fritid i stedet for mere produktion og materielle goder.

Vi mener, at der i befolkningen er en meget stor interesse i at få mere fritid frem for flere materielle goder. Derfor er det også nødvendigt at fordele arbejdet med orlovsordninger og kortere arbejdstid. Denne del af velfærdsdebatten, hvor man sammenkobler velfærd med en fremtidig grøn vision for samfundsudvikling, mangler i høj grad i den offentlige diskussion. Vi vil gøre vores til, at den også kommer på den politiske dagsorden ude omkring, men også her inde i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

SF's formand vil bekæmpe arbejdsløsheden, og hvad er det så for ting, der blev lagt frem? Det er det sædvanlige: Det er mere efterløn, det er mere orlov, det er flere på offentlige ydelser, det er flere ud i passivitet betalt af det offentlige. Det er der ikke noget nyt i. Det er ikke engang nyt, at vismændene siger – for det har de sagt længe – at det her ikke virker. Jo, på kort sigt, i løbet af et halvt, et helt, 2 år, men på længere